

O nejlepším státě

XXVIII. O smrti

In: Bernard Bolzano (author); Martin Jašek (other): O nejlepším státě. (Czech). Plzeň: M. Jašek, 1934. pp. 237--[238a].

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400042>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Kapitola XXVIII.

O SMRTI.

A. PRÁVO ODKAZŮ: PODSTATNÉ OMEZENÍ JEHO VE SMYSLU USTANOVENÍ KAPITOLY X. — O POHŘBECH A UCTÍVÁNÍ ZEMŘELÝCH: NEPLATIŽ ZÁSADA: »O MRTVÝCH JEN DOBŘE«, NÝBRŽ: »O MRTVÝCH — JEN SPRAVEDLIVĚ«. SOUDY NAD ZEMŘELÝMI, POHŘBY ČESTNÉ. O VÝZNAMU SMRTI.

Jako není dovoleno libovolně rozdávat *majetek*¹⁾, nesmí ho také nikdo ani *odkázati*, komu by chtěl^{1a)}.

1. Právo odkazu.

Stát ovšem dovolí, aby se to či ono, co má však *jenom cenu památkovou* (na osobu, jež tím někoho obmyslila), odkazovalo v závěti, ostatní jenom s podmínkou, že *stát s tím [dodatečně] souhlas vysloví*²⁾.

Obav, že by se tento zákon často *obcházival* tím, že lidé z okolí zesnulého včas mnohé stranou »uklidí«, netřeba míti v našem státě *více* nežli ve státech nynějších^{2a)}. Naopak! Tam bude skoro nemožné, aby kdo majetek, jehož se zmocní neprávem, po delší dobu *bez prozrazení* podržel. Nebude možno totiž předstíratí to, čím možno dnes — za ústav našich nynějších — ujíti nejen *soudu*, nýbrž také i vůbec *podezření* z toho, na př. tím, že někdo předstírá, že věc

Podstatné jeho obmezení.

1) Kap. X. [Šestý, t. řeč. »zákon majetkový«!]

1a) Tamtéž str. 119, odst. b): *Právo odkazu*. [Opakování myšlenek vložných v řečené kapitole *obšírněji*].

2) Tamtéž [str. 119—120].

2a) Sic! — »Obav... netřeba míti v našem státě *více nežli ve státech nynějších*« [»Die Besorgnis... kann in einem zweckmässig eingerichteten Staate gewiss *nicht grösser sein als sie es gegenwärtig ist*«]. Srv. dodatečné poznámky!

tu našel, dostal darem, odměnou (za prokázané služby) n. pod.³⁾.

Pohřby
čestné.

Zemře-li občan *dospělý*, buď nad ním *konán soud* (v obci, k níž náležel), a budou-li vážné obžaloby, budiž mu *čestný pohřeb* odepřen. Nelišiš se však čestný pohřeb od jiného [ne *čestného*] nežli tím, že při tomto nesmí *nikdo* — kromě *nejbližších příbuzných* — mrtvého provázeti ke hrobu.

Naopak za prokázané větší zásluhy může [*stát* či *obec*] postavit *pomník* zesnulému — aspoň kámen na hrobě, umístiti stručný jeho *životopis* s vylíčením jeho zásluh do *paměti obce, země* atd.⁴⁾.

Vůbec pak se snažme pamět těch, kdož příkladem svým mohli býti k povzbuzení ostatním, uchovat a rozšířiti tak, jak vůbec možno.

Uctívání
památky
zesnulých.

Nebud' dovoleno však, aby pohřbívání mrtvol dalo podnět ke *zničení množství užitečných věcí* s úmyslem a v *domnění*, že se tím uctí zesnulý⁵⁾. Snažme se naopak šířiti přesvědčení, že nelze lépe a důstojněji uctít památky zemřelých než následováním jich ctností a *dokonáním* dobra, v němž učinili počátek. Rádi však a často navštěvujme místa, kde jejich pozůstatky tlí, a žal nad ztrátou jejich budiž mírně přesvědčením, jež se staň *obecným*, že *nezmizeli* docela, že *žijí blaženěji* snad nežli my, že *vědí o nás* a že kdysi se s nimi — *shledáme*⁶⁾.

³⁾ Zajistě! Srv. kap. X. *zákon III.* [Právo nálezu a vynálezu], tamtéž *zákon VI.* [Právo darování atd.], zejména však *kap. XII.*: Dozor obcí nad zaměstnáním a *způsobem života!*

⁴⁾ Str. 34 — pod čarou pozn. 26.

⁵⁾ *Josefinismus* Bolzanův? Srv. dodatečné poznámky!

⁶⁾ *Athanasia!* [Spis Bolzanův, v němž dokazuje *nesmrtelnost duše!*]. Srv. však i dodatečné poznámky k této kapitole!

Von dem besten Staate,

von
Ludwig Bolzano.

Wort im... Logen 1—33.

7. Titulní list domnělého rukopisu Bolzanova,
předlohy všech dosavadních zpráv o díle Bolzanově.